

Forfatter: Falster, Christian

Titel: Udrag fra LÆRDOMS LYSTGAARD ELLER ADSKILLIGE DISCURSER FØRSTE PART

Citation: Falster, Christian: "Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor", i Falster, Christian: *Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor*, udg. af JØRGEN OLRİK , 1919-20, s. 114. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-falster01-shoot-idm140591134690352/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor

vel for en Del udsiukt, dog saaledes, at de, som med Ondskab og Svig vilde anfælde de Christne, ej havde mindre Løjlighed forhaanden, idet hist Folket, her Lands-høvdingerne efterstræbte de Christne, saa at der vel ikke aabenbart og offentligt, men dog localt i visse Provincier opblussede Forfølgelser. Sandelig, som *Juvenalis* siger⁹⁾:

Sig ingen slaar til Taals med de tilladte Synder;
man tager selv Forlov, og stæds nyt begynder.

Læg dertil, at Trajani Billighed berømmes ogsaa af selve de kirkelige Skribenter, ikke alene af de verdslige. — Derefter aflod min Ven ej med at klage paa Trajani Grumhed, saasom han efter *Nicephori*¹⁰⁾ Vidnesbyrd, da han var bleven Herre i Antiochia, lod mange Christne omkomme; blandt andre brændte han ogsaa fem Jomfruer, som aabenlyst bekendte Troen, og da deres Ben tilsidst vare opbrændte, og Asken strøet for Vejr og Vind¹¹⁾, lod han gøre Kedler og andre Kar, hvilke han overantvordede til det offentlige Bad, som han selv havde bygget med største Pragt. — Jeg for min Del, som aldrig havde hørt nogen Underretning af nogen anden bekvem Skribent om dette Drab og disse varme Bade i Antiochia, mente, at man ej kunde fæste mere Lid til *Nicephoro* alene end til *Theodoro Metochitzæ*, hvilken i sin *Romerske Historie*¹²⁾ fortæller følgende Fabel om Trajano: Da den store *Gregorius Dialogus*¹³⁾, Biskop i denne By Rom, engang var kommet hen til den af Trajano stensatte Vej, bad han efter *Johannis Damasceni*¹⁴⁾ Vidnesbyrd en fyrig Bøn til Herren, som elsker Sjælene, at han vilde skænke hin Keiser Syndernes Forladelse. Straks hørte han en

Stemme, som lød ned til ham fra Himlen og tiltalte ham saalunde: Jeg har hørt din Bøn og tilgivet Trajano; men vogt dig for nogensinde oftere at bede for de Ugudelige. — Dernæst kastede den velærværdige Mand mig Biskop *Simeonem* af Jerusalem i Næsen, som led Martyrdøden under Trajano, idet han blev angivet af Jøderne, fordi han var kommen af *David's Slægt* og var Christen, og i en Alder af hundrede og tyve Aar blev korsfæstet, efter *Eusebii* Vidnesbyrd¹⁵⁾. Overfor dette mindede jeg ham om, at samme Skribent aldeles ikke tillagde Keiser Trajano nogen Skyld, men vel Anklagerne; jeg mindede ham fremdeles om, at man maatte bære noget over med de politiske Aarsager, som ogsaa forhen havde tilskyndet *Domitianum* til at lade de tilbageværende Efterkommere af *David's* kongelige Æt eftersøge, hvilke da han befandt at være fattige (det var Apostelen *Judæ* Sønnesønner, som fremførtes for ham), sendte han dem fra sig med Foragt, efter *Cyrolli* og *Hieronymi* Sigende¹⁶⁾. Keiserne frygtede nemlig at Fare truede det romerske Rige fra hine *David's* Ætlinge; de frygtede Oprør af Folket, hvis de ikke med Straffe og Revselse stadfæstede og bevarede hin gamle, fra Fædrene overleverede Gudsdyrkelse, medens de ellers maaske nok vilde have ladet sig indskrive ved de christne Guøstjenester, som *Tertullianus* mener¹⁷⁾: Men ogsaa Keiserne vilde have troet paa Christo, hvis enten Keisere ej vare nødvendige i Verden, eller Christne kunde have været Keisere. — Endelig mente jeg ej at burde forbigaa, at *Lactantius*¹⁸⁾ i sit Skrift om *Forfølgernes Endeligt* aldeles

ikke omtaler *Trajanum* saa lidt som *Marcum Antoninum* eller *Alexandrum Severum*⁹⁾, fordi de, som jeg troer, ikke straffede de Christne med Svøben, men ikkun med Snærten, drevne ikke af Had, men af en Slags offentlig Nødvendighed, hvorved det hændte, at den guddommelige Naade vilde lade dem afgaa ved en forud beskikket Død. Endelig, for i nogen Maade at formilde den velærværdige Mands Sindelag mod *Trajanum*, anførte jeg *Carolus IX* og *Ludovicum XIV*, Konger af Frankrige, hvilke ikke alene lode de saakaldte Reformerte straffe, men ogsaa befalede at angive og eftersøge dem, som Beviser for, at ingen nogensinde har været grusommere mod de Christne end de Christne selv, efter at have forelæst ham, hvad jeg, saavidt jeg mindes, skrev desangaaende ovenfor i XIII. Discurs. Og saalunde forsonedes min Ven atter ej alene med *Trajano*, men ogsaa med hine grusomste Voldsmænd mod den christne Stat: *Nero*, *Domitianus*, ja endog *Diocletianus*.

 XXV

 VOPISCUS REDDER BOGLIGE KUNSTER FRA UNDERGANG¹⁰⁾.

I den Boglade, som alt i adskillige Aar ved St. Hansdags Tider plejer at aabnes i Ribe Domkirke i Jylland, var jeg og nogle Venner i Aaret 1726 komne sammen, da Boghandleren foreviste